

20

J A A R V E R S L A G

17

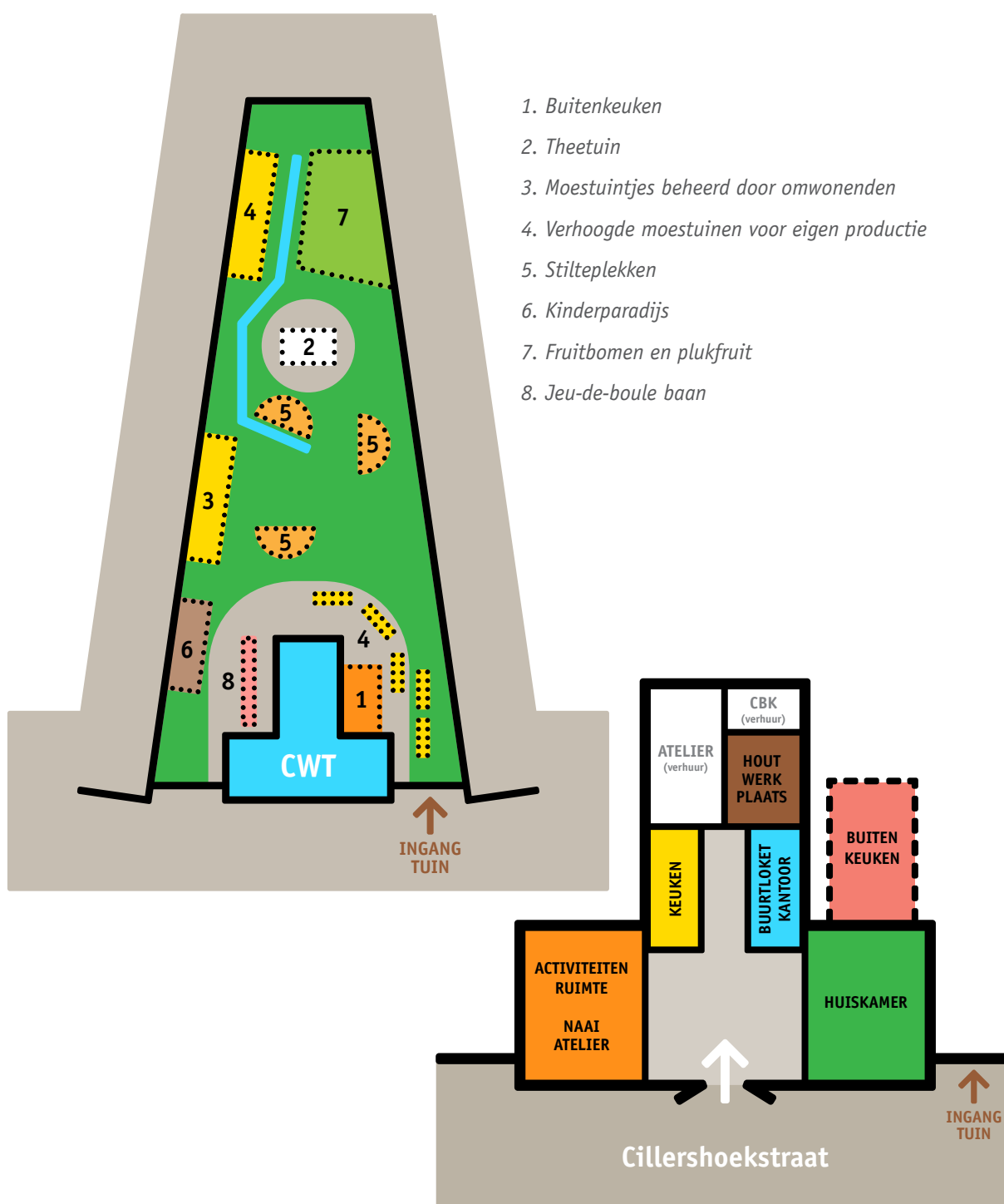

INHOUD

1. Inleiding 1
2. Samenvatting 2
3. Beeldverslag 4
4. De activiteiten concreet 8
5. PR, bereik, monitoren en evalueren 11
6. Bijlagen 12

1. Inleiding

In 2017 hebben wij ten volle de mogelijkheden benut die ons nieuwe onderkomen aan de Cillershoekstraat 1 te bieden heeft. Na de verhuizing hebben wij het pand met tuin flink aangepakt en geschikt gemaakt voor onze doelstellingen en het daarmee samenhangende programma. Wij zijn uitgegroeid tot een voor het gebied belangrijk centrum. De initiatiefnemers en de bezoekers hebben zich ontwikkeld, het aantal activiteiten en het niveau ervan is toegenomen en de inbedding van de cultuurwerkplaats in het gebied is steviger geworden. In het voorliggende verslag kunt u lezen hoe dit proces zich heeft voltrokken.

2. Samenvatting

Afgelopen jaar hebben wij ons gericht op:

- **het verbouwen van ons pand**

Door een handige verbouwing hebben wij vijftien vierkante meter loze ruimte toegevoegd aan de werkruimte. Hierdoor hebben we een houtwerkplaats, een groot atelier en een kleine kantoorruimte voor verhuur gecreëerd. Het materiaal voor de verbouwing werd grotendeels door het Deltaport Donatiefonds gefinancierd. De verbouwing zelf werd voornamelijk vrijwillig/onbetaald door de projectleiders gedaan.

- **het verbouwen van de keuken**

Uit eigen middelen is een eenvoudige verbouwing van de keuken gerealiseerd. We hebben een gasleiding aangelegd zodat we het professionele gasfornuis (een donatie van een ander buurthuis dat haar deuren heeft moeten sluiten) kunnen gebruiken. Het aanrecht werd voorzien van een roestvrij-stalen blad, er werd een werktafel geïnstalleerd en opbergruimte gecreëerd. Bovendien staat er nu een tweedehands afwasmachine. Onze wensen voor 2018 zijn een afzuiginstallatie en een (betere) koelkast.

- **het inrichten van de houtwerkplaats, het naaiatelier en het buurtloket**

De houtwerkplaats werd efficiënt ingericht met nieuw en tweedehands gereedschap, machines en werkbanken. Buren maken er gebruik van en wijzelf ook, met name voor tuinwerkzaamheden maar ook voor andere projecten. De financiën voor de houtwerkplaats zijn afkomstig van de gemeente en uit particuliere giften.

Het naaiatelier heeft nu vijf naaimachines, een lockmachine en grote snijtafels. De inrichting is grotendeels gefinancierd door het Elise Mathilde Fonds. Stoffen werden door particulieren als gift ter beschikking gesteld.

Het buurtloket kreeg een nieuwe vloerbedekking en werd ingericht met twee werkplekken en de nodige kantoorspullen. Dit is uit eigen middelen betaald.

- **diverse klus- en reparatiewerkzaamheden**

De wanden van de gang zijn opnieuw gewit, de beveiliging van het pand is op orde gebracht, de verlichting deels opnieuw aangelegd. Daarnaast hebben we veel en veel verschillende reparatiewerkzaamheden uitgevoerd.

- **de voorgevel (tijdelijk) bijgewerkt**

De kindertekeningen van de voormalige huurder (een basisschool) werden overgeschilderd opdat duidelijk is dat het pand een nieuwe bestemming heeft gekregen. Ook hebben wij een grote banner met onze naam erop aangebracht, en voorzien van icoontjes die verwijzen naar dat wat wij doen en aanbieden. In 2018 zal een grote transformatie van het pand tot spraakmakend kunstwerk volgen, de plannen hiervoor liggen klaar.

- **het opknappen, herinrichten en in gebruik nemen van de tuin**

Het uitzoeken van de 'gebruikersrechten' voor de tuin heeft (onverwachts) een groot deel van het jaar in beslag genomen. Ondanks onze onzekere positie zijn wij in de lente meteen aan de slag gegaan. De verwaarloosde tuin werd grondig opgeruimd en samen met een tuinontwerper hebben wij een inrichtingsplan opgesteld en uitgevoerd. Behalve snoei- en aanplantwerkzaamheden werden er verhoogde plantenbakken aangelegd, een speelplek voor kinderen en een overdekte buitenkeuken. Het tuinhok werd vernieuwd en de oprit betegeld. De tuin werd opengesteld voor alle bewoners, er werden tuinontmoetingen en feesten georganiseerd, er werden cursussen in het kader van tuinieren en gezonde voeding gegeven en voor de jeugd waren er natuurworkshops. De tuinactiviteiten werden gefinancierd door VSB fonds, Rabobank en de Gebiedscommissie.

• **het aantrekken van medehuurders en nieuwe bezoekers**

We hebben vijf vaste huurders gevonden: CBK/Sculpture International Rotterdam, ontwerp bureau Carels, muziekschool CU en twee bewonersgroepen. In de tweede helft van het jaar hebben wij ons eveneens gericht op het verhuren van onze ruimtes voor feesten en andere bijeenkomsten. Hiervan maken verschillende buurtbewoners gebruik die dan vervolgens weer deelnemen aan andere activiteiten van onze werkplaats. De openstelling van de tuin zorgt voor nieuwe bezoekers die in het groen willen recreëren. Ons brede aanbod van activiteiten en de samenwerking met andere organisaties trekt meer, en meer diverse bezoekers aan.

• **het aangaan van nieuwe en het bestendigen van bestaande samenwerking**

- De uitbetalingen van de Opzoomer Mee gelden wordt door ons gedaan. Daarnaast werven wij voor deelname aan de Opzoomer Mee activiteiten.
- In de eerste helft van 2017 zijn tien studenten van Hogeschool Rotterdam, afdeling Social Work, bij ons stage gelopen.
- We hebben met InHolland samengewerkt in het kader van onderzoek naar zelforganisaties. Een student hebben wij begeleid bij zijn eindscriptie over zelforganisatie met onze werkplaats als voorbeeld.
- Voor scholing en activering hebben wij samengewerkt met Fiets Mee, Hoedje van papier, Mind4Body
- Een groep trainees van de Gemeente heeft in de tweede helft van het jaar aan twee projecten meegewerkt (kinderspeelplek en organisatieplan).
- Met de Gemeente, afdeling Werk en Inkomen, werken wij samen bij de begeleiding van een aantal bezoekers. Ook helpen bij ons 10 personen mee in het kader van de tegenprestatieregeling.
- Met DOCK en met andere organisaties in de wijk zoals Jong Burger Blauw, Gebiedsmanager/ Gebiedsnetwerker/Gebiedscommissie hebben wij de banden verstevigd.
- Met onze huurders hebben wij gezamenlijke activiteiten uitgevoerd en ook gepland voor 2018.

• **het verbreden van ons aanbod aan activiteiten**

Wij hebben ons aanbod aan cursussen zodanig verbreed dat er elke dag minimaal één cursus te volgen is. Onder de bezoekers bestaat veel belangstelling voor de lessen Nederlands en voor de naai- en fietslessen.

Minimaal één keer per maand hebben wij een excursie en/of bijeenkomst georganiseerd waarbij de inhoud gericht is op sociaal-maatschappelijk werk, cultuur en natuur.

Gedurende het jaar hebben wij naast de maandelijkse buurtontbijten ook één keer per maand een grote feestelijke bijeenkomst voor de buurt georganiseerd.

• **het versterken van onze organisatie**

Ons bestuur hebben wij versterkt met drie nieuwe bestuursleden met kennis van, en werkervaring in het gebied.

Het team betaalde vrijwilligers hebben wij gereduceerd tot 12 personen omdat wij een aantal beter-gekwalficeerden personen konden aantrekken die minder aansturing nodig hebben en meer werk op zich kunnen nemen. Het team onbetaalde vrijwilligers (bijvoorbeeld uit de tegenprestatie-regeling of burens die op die wijze de werkplaats willen ondersteunen) is gegroeid tot 25 personen waarvan een deel gekwalificeerd is en min of meer zelfstandig kan werken.

Zeven vrijwilligers met een belangrijke taak binnen de organisatie hebben een opleiding/cursus gevolgd waardoor ze op een breder/hoger niveau kunnen meewerken. Dat financieren wij met middelen vanuit het traject City Lab 010 van de gemeente.

3. Beeldverslag

Na onze verhuizing naar de Cillershoekstraat hebben we begin 2017 diverse **verbouwingen** uitgevoerd en twee ateliers, een

houtwerkplaats en een buitenkeuken gerealiseerd. Samen met de huiskamer, het buurtloket en de activiteitenruimte hebben we

nu een gastvrije en multifunctionele plek tot onze beschikking waar taalles, buurtontbijten en creative activiteiten plaatsvinden.

Buurtbewoners nemen graag deel aan ons aanbod **creatieve workshops**: naailes, houtbewerking, sieraden maken en mozaïek.

In het kader van **Citylab010** hebben we diverse creatieve projecten geïnitieerd, waaronder: een T-shirtlijn en een gehaakte

collectie accessoires. Deze en andere projecten hebben we tentoongesteld in **De Vitrine** die wij in ons beheer hebben.

Verse ingrediënten, voorlichting en actief bezig zijn in de keuken vormden de basis voor de workshops **Gezonde voeding**.

Met hulp van omwonenden en vrijwilligers hebben we de **binnentuin** weer helemaal schoongemaakt. We hebben moestuinen,

borders en een **fruitboomgaard** aangelegd. In juni konden we de tuin feestelijk openen voor de bewoners van de Tarwewijk.

De presentaties van schrijvers- en dichtersgroep **Literaire Oogst** zijn een excentrieke mix van voordrachten, filmvertoningen,

acts, live muziek en interviews. Inmiddels hebben zij **negen uitgaven** uitgebracht met proza en poëzie over Rotterdam-Zuid.

Tijdens de **kinderworkshops** in de CultuurWerkplaats en Speeltuin Millinx krijgen kinderen volop de mogelijkheid zich

creatief te ontwikkelen. In de zomer hebben we **timmerworkshops** georganiseerd en een huttendorp gebouwd.

De **excursies** die we met de kinderen ondernomen hebben stonden in het teken van de natuur ontdekken.

Door het jaar heen werd er natuurlijk ook uitgebreid **feest** gevierd, zoals: Koningsdag, Halloween, Sinterklaas en Kerst.

4. De activiteiten concreet

De multiculturele huiskamer en het buurtloket

Tot de zomervakantie konden bezoekers de gehele dag in de huiskamer verblijven, iets drinken en met elkaar praten. Ook was het buurtloket dan altijd open. Door het grote aantal bezoekers, op sommige dagen meer dan 60 (volwassenen en kinderen bij elkaar geteld), werd het soms te druk en voor onze vrijwilligers niet meer goed te overzien. De hoeveelheid werk voor de twee medewerkers van het buurtloket werd eveneens te veel. Vandaar dat we vanaf september 2017 vaste en enigszins beperkte openingstijden van huiskamer en buurtloket hebben ingevoerd. Hierdoor konden wij voor zowel de bezoekers als voor de vrijwilligers een rustiger en prettiger omgeving creëren. Tevens zorgt de beperkte openstelling ervoor dat de bezoekers actiever worden. In plaats van met-elkaar-praten gingen zij met-elkaar-iets-doen. Een gewenste ontwikkeling.

Van de voorgenomen activiteiten hebben wij alles uitgevoerd, te weten:

- Maandelijks een ontbijt voor de buurt met nadruk op eenzame ouderen.
- Maandelijks een feestelijke bijeenkomst, vaak in de tuin.
- Zes bijeenkomsten van maatschappelijke organisaties. Vier van Centrum voor Jeugd en Gezin met thema's loverboy, pubertijd, opvoeding, pesten. Twee van Frontlijn/wijkteam over signaleren van misstanden in de buurt (huiselijk geweld, ondervoeding etc).
- Een extra bijeenkomst van diverse politieke partijen in het kader van de verkiezingen.
- Vijf (ipv vier zoals gepland) excursies met de vrijwilligers en de vaste kern bezoekers naar culturele instellingen en andere voor hen belangrijke plekken. 2 excursies naar Albert Heijn voor taalbeheersing en boodschappen doen, 1 naar een theatervoorstelling in theater IJsselmonde, 1 naar een feest van Opzomer Mee, 1 naar Boijmans van Beuningen.
- De administratie en uitbetalingen voor Opzomer Mee activiteiten alsmede het stimuleren van deelname eraan.
- Bieden van administratieve hulp op het buurtloket.
- Het geven van twee lessen Nederlands per week.

De activiteiten in de werkplaatsen

De houtwerkplaats werd gebruikt door buurtbewoners voor eigen werkzaamheden. Hierbij werden zij ondersteund door onze vrijwilligers/timmermannen. Ook hebben wij de werkplaats gebruikt voor eigen werkzaamheden, zoals het maken van verhoogde plantenbakken.

De workshops houtbewerking voor jongeren hebben niet volgens plan -dat wil zeggen, in samenwerking met DOCK- plaatsgevonden. Er is veel tijd gestoken in deze samenwerking maar tegen het einde van het jaar bleek dat wegens een gewijzigde planning (bij DOCK) de workshops niet door konden gaan. Vandaar dat wij besloten hebben om in 2018 zelf groepen jongeren te benaderen. Ook zullen we binnen de Rotterdamse kunstwereld bekendheid geven aan de huurmogelijkheden-tegen-een-laag-tarief van onze werkplaats.

In plaats van de voorgenomen workshops hebben wij samen met de buurtkinderen in onze tuin een hutendorp getimmerd en daarbij de kinderen geleerd met handgereedschap om te gaan. Dit project heeft plaatsgevonden in samenwerking met trainees van de Gemeente.

Van de textielwerkplaats werd door onze vrouwelijke bezoekers gretig gebruik gemaakt, met name om kleding te maken. Doordat wij over een grote hoeveelheid stoffen beschikken (particuliere giften) was deze zelfgemaakte kleding vrijwel gratis. Dat was en is zeer welkom. Het ontwikkelen van een bredere kijk op textiel en de bewerking ervan, en het leren maken van meerdere producten hebben wij doorgeschoven naar 2018. Voor 2017 was het van belang dat de vrouwen in aanraking kwamen met het maken van kleding en daar plezier in hadden. Het leerproces was minder van belang. De naaicursussen hebben het gehele jaar door plaatsgevonden en niet, zoals gepland, 36 weken.

De mediawerkplaats werd gebruikt door een kleine groep jongeren die onder begeleiding van een professionele filmmaker de basiskennis aangaande opname en filmbewerking leerde. Zij deden dat middels eigen filmrapportages en gezamenlijk werken zij aan een rapportage over de CultuurWerkplaats. Deze zal medio 2018 klaar zijn. De begeleiding van de jongeren maakt deel uit van ons project in het kader van City Lab 010.

Empowerment en talentontwikkeling

In samenwerking met Mind4Body hebben wij gedurende acht weken een empowerment-training gedaan. De cursus inhoud was een mix tussen diverse lichamelijke oefeningen, dans- en ademhalingsoefeningen, stemwerk, aanraking, meditatie en ontspanning. Daarnaast lag de focus op de bewustwording van de eigen situatie. Dat werd bereikt door erover te praten, naar elkaar te luisteren en erop te reflecteren. Ook werd er gewerkt aan het creëren van een netwerk van vrouwen in soortgelijke situaties. Er namen circa twintig vrouwen van de CultuurWerkplaats Tarwewijk deel aan deze cursus, waarvan er twaalf een eindcertificaat behaalden.

Na overleg met onze vrijwilligers en bezoekers hebben wij besloten geen tweede empowermentproject via een externe organisatie te doen maar doelgerichte scholingstrajecten voor een aantal van onze vrijwilligers mogelijk te maken. Voor onze bezoekers hebben wij in aanvulling op het empowermentproject een cursus Luisteren naar aquarel aangeboden waarbij zelfexpressie voorop stond. Vervolgens hebben de deelnemers in een andere cursus geleerd om van eigenhandig beschilderd papier sieraden te maken. Beide cursussen werden met groot enthousiasme door een vaste groep van circa 15 vrouwen regelmatig gevolgd.

De cursus stoelyoga werd aanvankelijk door een groep (15-20) vrouwen vrij goed bezocht, maar na verloop liep de animo terug. We zijn er daarom mee gestopt. In plaats daarvan hebben wij fietslessen aangeboden. Deze lessen werden gegeven door Sezer die ons hiervoor ook benaderd had. Deze fietslessen bleken een groot succes en krijgen in 2018 een vervolg. Het merendeel van deze empowerment en talentontwikkelings-trajecten maken deel uit van ons project in het kader van City Lab 010.

Tuinprojecten

Direct aan het begin van het jaar was duidelijk dat we extra aandacht moesten besteden aan de verwaarloosde grote binnentuin. Hiervoor hebben wij het op zichzelf staande projectplan De cultuurtuin opgesteld. Gelukkig vonden wij snel -via een aparte regeling van het VSB Fonds- financiering voor dit plan en konden zo al vroeg aan de slag gaan. Gedurende het jaar volgde ook ondersteuning van de Rabobank en de Gebiedscommissie. Hierdoor en door middel van veel vrijwilligersuren konden wij van de tuin een prachtige groene oase maken die door allerlei buurtbewoners voor recreatie benut wordt.

Met het opknappen van de tuin, de vrije toegang tot de tuin, het organiseren van tuinfesten en workshops rond het thema tuinieren, natuur en gezonde voeding hebben wij aan de natuurbeleving en het natuurbewustzijn van de Tarwewijker een flinke boost gegeven. Ook heeft het werken in de tuin voor veel buurtbewoners en voor onze vrijwilligers een positief effect op hun ontwikkeling/activering/ontspanning. Voor meer gedetailleerde informatie hieromtrent verwijzen we naar bijlage B.

Kinderprojecten

In de speeltuin Millinx organiseerden wij voor de kinderen gedurende drie maanden wekelijks een workshop, waarbinnen het werk van Fiep Westendorp centraal stond. De kinderen hebben geleerd een verhaal te illustreren middels tekeningen, collages, objecten. Ter afsluiting van het project hebben wij samen met de kinderen twee exposities ingericht met de resultaten van het project. Deze exposities waren te zien bij DOCK en in De Vitrine¹. Het project werd gefinancierd door de Fiep Westendorp Foundation.

Op woensdagmiddagen hebben wij bij ons in de werkplaats met de kinderen verschillende activiteiten uitgevoerd ter bevordering van hun (creatieve) ontwikkeling. Het merendeel van deze activiteiten maakte deel uit van het project Cultuurtuin en stond in het teken van natuurbeleving. In dit kader hebben wij ook vier excursies met de kinderen gemaakt naar plekken in Rotterdam waar zij op een andere wijze in contact konden komen met natuur dan bij ons in de tuin (Natuurmuseum, Briene-noordeiland, Kinderboerderij Molenwei). Een ander deel van de middagen hebben wij aandacht besteed aan voorlezen en kunstzinnige vorming. Voor een uitgebreid verslag hiervan verwijzen we naar bijlage A.

Het project Cultuurtuin werd gefinancierd door Stichting Daniël van der Vorm.

¹ Voor toelichting over De Vitrine zie deel Extra op pagina 10

Literaire Oogst

Onze schrijversclub Literaire Oogst is afgelopen jaar gemiddeld een keer per maand bij elkaar gekomen om elkaars teksten te bespreken. Zij hebben zes publicaties uitgegeven met thema's als de Rotterdamse haven/Maastunnel en Zuidplein.

Om extra bekendheid aan hun gedichten en andere teksten te geven hebben zij deelgenomen (en mede georganiseerd) aan het Van Swietenhoffestival, aan een presentatie tijdens de Wereldhavendagen en aan een 'toksjoo' in ontmoetingscentrum Champs-Elysee. Ook hebben zij een uitwisselingsproject gedaan met een dichtersclub in Eindhoven. In de cultuurwerkplaats zelf hebben zij zes literaire presentaties georganiseerd.

Tijdens de kerstdagen hebben zij in de cultuurwerkplaats de Elvis Presley Christmas show gehouden, een mooie mix van songteksten, muziek, gedichten, verhalen en films.

Tevens heeft onze schrijversclub regelmatig aan de kinderen van de werkplaats voorgelezen en tijdens de buurtontbijten gedichten voorgedragen.

In het kader van ons project City Lab 010 hebben de deelnemers van Literaire Oogst een cursus Nederlands schrijven op niveau gevolgd. Deze cursus werd gegeven door een gerenommeerde auteur/journalist en heeft zeven keer plaats gevonden.

Extra

In de tweede helft van 2017 is het ons gelukt om beheerder te worden van een vrijstaande vitrine die zich midden in de wijk bevindt. Zij werd circa 12 jaar geleden door een groep buurtbewoners/kunstenaars in het leven geroepen maar in de afgelopen jaren niet meer gebruikt. Hierdoor raakte de vitrine in verval.

Wij hebben hem opgeknapt en er een plan voor ontwikkeld. Elke maand willen wij hier de creatieve uitingen van onze bezoekers en andere geïnteresseerde Tarwewijkers tonen en zo De Vitrine inzetten als communicatiemiddel tussen buurtbewoners.

De eerste twee exposities hebben afgelopen jaar plaatsgevonden, een keer met gehaakte producten en een keer met de resultaten van ons kinderproject Fiep Westendorp.

5. PR, bereik, monitoren, evalueren

Om bekendheid te geven aan onze activiteiten, ontwerpen, printen en verspreiden wij gemiddeld een keer per maand duidelijk herkenbare flyers (oplage 1000). Onze Facebook-pagina houden wij wekelijks bij en we hebben ook een instagram-account aangemaakt (<https://www.instagram.com/cultuurwerkplaats>). Tegen het einde van het jaar zijn we begonnen met het maken van een nieuwe website. Vanwege de grote ontwikkeling die we na onze verhuizing doorgemaakt hebben, geeft de huidige website niet langer een juist beeld van de CultuurWerkplaats. Ook zijn we gestart met het maken van een filmreportage over de werkplaats om de diversiteit van ons activiteitenaanbod goed in beeld te brengen. Deze rapportage zal medio 2018 klaar zijn.

Ons e-mailbestand hebben wij uitgebreid en via een nieuwsbrief houden we onze relaties maandelijks op de hoogte. Onze activiteiten worden op de lokale (digitale) activiteitenagenda's geplaatst.

Door deze PR-activiteiten weet men dat we er zijn en wat wij doen. Of en hoeveel bezoekers hierdoor aangetrokken worden hebben wij niet onderzocht. Wel weten wij dat veel (nieuwe) bezoekers/deelnemers via mond-tot-mondreclame de weg naar ons vinden. Daarin blijven we investeren alsmede in de samenwerking met andere organisaties; ook daardoor stijgen de bezoekersaantallen.

We hebben een monitoringssysteem uitgewerkt en in gebruik genomen. Hiermee houden wij de bezoekersaantallen vast, kunnen we de frequentie en reden van hun bezoeken volgen. Van de groep vaste bezoekers hebben wij ook achtergrond informatie verzameld (leeftijd, land van herkomst, inkomen, niveau Nederlands, opleidingsniveau, toekomstwensen, betekenis van de cultuurwerkplaats, etc). De bedoeling is om deze gegevens jaarlijks te vernieuwen/aan te vullen om zo een eventuele ontwikkeling te kunnen monitoren. De volgende update vindt in april 2018 plaats.

Door het monitoren van de bezoekersaantallen en ook door eigen observaties is duidelijk dat onze reguliere activiteiten zo goed als allemaal het maximaal aantal personen aantrekken. Vanwege onze ruimtelijkheden en ook personele capaciteiten is een verdere groei in aantal van deze groep bezoekers niet wenselijk. Het aantal bezoekers bij grotere events kan nog stijgen en daarop gaan wij ons dan ook richten. Onze focus ligt op het mengen van de verschillende soorten bezoekers. Tevens hebben wij het plan opgevat om de ontwikkeling van een vaste groep bezoekers doelgericht te bevorderen. Hiervoor hebben wij een apart scholingstraject uitgewerkt wat in april/mei 2018 van start zal gaan.

Om de vinger aan de pols te houden hoe het met ons team vrijwilligers gaat en voor werkbijeenkomsten/planning houden we gemiddeld twee keer per maand een overleg. Drie tot vier keer per jaar houdt de zakelijke leiding en-op-een-gesprekken met de vrijwilligers over de wederzijdse bevindingen.

De geplande halfjaarrapportage hebben wij in 2017 niet gedaan omdat overige werkzaamheden meer prioriteit hadden. Hierdoor hebben wij geen hinder ervaren en vandaar hebben wij besloten dit in de toekomst voorlopig niet meer te doen. Het jaarverslag lijkt ons voldoende.

6. Bijlagen

A. KINDERPROJECT CULTUURTUIN EN MEER

Het afgelopen jaar hebben veel van onze kinderactiviteiten, zoals workshops, excursies en feesten, in het teken van 'natuur' gestaan. Naar ons idee een belangrijk thema voor kinderen die in een wijk wonen waar nauwelijks mogelijkheden zijn om de natuur te beleven. Naast de georganiseerde activiteiten die veelal in onze grote tuin hebben plaatsgevonden, hebben de kinderen ons vaak spontaan geholpen bij onze dagelijkse tuinwerkzaamheden en hebben zo terloops van alles geleerd over zaaien, oogsten, soorten planten en tuinonderhoud.

Hieronder een overzicht:

Natuur-workshops

Naast het tekenen van planten en bloemen, hebben we aandacht besteed aan wormen en insecten. De meeste kinderen waren heel bang voor deze dieren. Tijdens een aantal workshops zijn we in de tuin naar insecten op zoek gegaan, onder stenen, in het gras, tussen schors. De vondsten bestonden uit pissebedden, wormen, rupsen, mieren, vliegjes en hommels. Ook hebben we een wormenbak ingericht; een grote glazen bak bestaande uit verschillende lagen aarde en houtsnippers. De wormen die de kinderen met schepjes en spaden opgegraven hebben verhuisden naar de wormenbak zodat ze goed bekeken konden worden. Naast het vertrouwd raken met 'enge beesten' waren de kinderen steeds minder bezig met hun handen schoonhouden.

Meedoen in de tuin

Met 'Tuinvrouw Ans' (een van onze vrijwilligers) hebben de kinderen zaadjes geplant, zaadbommen gemaakt, moestuintjes onderhouden, kruiden geplukt voor zelfgemaakte kruidenthee, aardbeien geogst en gegeten, struiken gesnoeid, afval opgeruimd en bladeren geharkt. In de loop van het jaar zijn de kinderen zich veel meer vertrouwd gaan voelen met alles wat er groeit en bloeit in de tuin en ze zijn zich er vrijer gaan bewegen.

Waterballon-gevechten

Afgelopen zomer is het regelmatig erg warm geweest en hebben we een aantal keer massale waterballon-gevechten gehouden waaraan de kinderen heel veel plezier beleefden.

Huttendorp bouwen

Tijdens vier workshops hebben kinderen en jongeren een compleet huttendorp in de tuin gebouwd. Zij hebben getimmerd, wilgentenen gevlochten, leem gesmeerd en geschilderd. Zij konden eigen hutten bouwen of meewerken aan een grote speelconstructie die voor langere tijd in de tuin zal blijven staan. De kinderen bedachten plannen voor hun hutten en werkten met elkaar samen om deze te realiseren. Zij legden vloeren, maakten kleine meubels, vlaggen en gordijnen. De voorbereiding en begeleiding van de workshops was in handen van een groep trainees van Gemeente Rotterdam.

Feesten

Halloween wordt in de wijk traditioneel -geïnitieerd door de speeltuin Millinx- zeer uitbundig gevierd. De cultuurwerkplaats werkt dan altijd mee. Dit jaar werd de tuin omgetoverd tot een waar griezeloord. Tijdens de avond hebben naar schatting meer dan 150 kinderen uit de wijk deelgenomen aan de workshop maskers maken en vervolgens de griezeltuin bewonderd.

Voorafgaand aan Sinterklaas hebben de kinderen uitgebreid surprises gebouwd. Op 5 december heeft de goedheilig man in hoogst eigen persoon en samen met Piet de CultuurWerkplaats een bezoek gebracht.

De enorme kerstboom voor ons pand is door de kinderen met de mooiste zelfgemaakte knutsels versierd.

Vrij knutselen, schilderen en tekenen

Op sommige middagen wilden de kinderen liever hun eigen gang gaan met potloden, viltstiften, verf, papier, lijm en schaar. Geliefde thema's zijn robots, superhelden, schattige dieren schilderen en maskers maken.

Voorlezen

Voorlezen met de kinderen vormt nog een uitdaging, uitgelaten als ze zijn wanneer ze uit school komen. Af en toe lukt het en dan wordt het voorlezen al gauw om beurten overgenomen door een van de kinderen, meestal door de meisjes.

De excursies

1. 'Welkom in het zwarte moeras' door theatergroep 'n Bries

Een theatervoorstelling in de natuur van het Van Brienenoordeiland met daarna een spannende speurtocht door het bos met uitdagende opdrachten en een workshop van een kunstenaar: fantasie-dieren maken met takken.

2. Natuur Museum Rotterdam

Opgezette dieren, botten, fossielen, sporen, verhalen en informatieve filmpjes. De kinderen gingen met klembord en potlood de zalen in met de opdracht: schrijf iets over of teken na wat je het mooist, meest bijzonder of gekst vindt dat je tegenkomt. Voor sommigen was het een mammoetschedel, voor anderen een reusachtig potvisskelet, een haaiantand, dino-ei of een gedroogde vleermuis. Na afloop vertelde ieder kind iets over zijn/haar vondst.

3. 'Overleven in de natuur' bij kinderboerderij Molenwei

De kinderen hebben tenten gebouwd, walnoten gekraakt, popcorn gepoft, kruiden gezocht, thee gemaakt, appels gegeten, en zelfs vuur gemaakt. Een spannende en leerzame excursie.

4. 'De levende zee' bij kinderboerderij Molenwei

Dieren uit de Noordzee die allemaal aangeraakt en zelfs vastgehouden mochten worden: schollen, kreeften, zeelakken, zee-egels, oesters, krabben, zeesterren en een anemoon. Een leerzame middag waarbij vele angsten overwonnen werden.

B. DE TUIN

Een nieuwe ruimte

Onze verhuizing naar een nieuwe locatie in het najaar van 2016 hield, zowel qua binnen- als qua buitenruimte, een behoorlijke schaalvergroting in. In eerste instantie ging onze aandacht uit naar de interne verbouwing en pas in het late voorjaar van 2017 ontstond er ruimte om onze aandacht op de tuin te richten. De tuin heeft een oppervlakte van ca. 3/4 hectare en wordt omsloten door twee lage en een hoge flat. Rond 2010 is de binnentuin, die bij een basisschool hoorde, heringericht en omgevormd tot een prachtige speel- en ontdekplek voor kinderen. Zo zijn er heuveltjes aangebracht met een buis waar doorheen gekropen kan worden, liggen er grote boomstammen om op te klauteren en er staat een waterpomp bij een rivierbedding die door de tuin meandert. Ook zijn er rijen moestuinbakken geplaatst en zijn er twee rustplekken gecreëerd.

Verval

Vijf jaar na de herinrichting, gevolgd door een periode waarin zij na het vertrek van de school in onbruik was geraakt, troffen wij een sterk verwaarloosde tuin aan die een troosteloze aanblik bood. Langs de flats lagen grote hoeveelheden door omwonenden uit het raam gegooid afval, vele boomstammen waarop geklauterd kan worden waren verrot, de houten tuinbanken vernield en de moestuinbakken vervallen. Er groeiden nauwelijks bloemen. Bramen en ratten hadden er vrij spel.

Waardevol 'bezit'

Ondanks de verwaarlozing waren wij ons van het begin af aan bewust van de mogelijkheden die de tuin bood, specifiek voor activiteiten van de CultuurWerkplaats én voor de bewoners van de Tarwewijk in het algemeen. Ons activiteitenaanbod wilden wij gaan afstemmen op de tuin.

Voor de volwassenen: bezig zijn met groenten en kruiden verbouwen, kookworkshops rondom gezonde voeding, licht tuinwerk en creatieve workshops. Voor de kinderen: ontdekken wat er groeit en bloeit, creatieve workshops met natuur als thema, moestuintjes onderhouden en een spannende speelplek voor hen creëren.

Voor de buurtbewoners wilden we de tuin openstellen en ruimte bieden voor ontspanning en ontmoeting.

Handen uit de mouwen

Hoe te beginnen met het realiseren van al deze plannen, met beperkte tuinkennis, mankracht en financiële middelen? In april hebben we persoonlijk contact gemaakt met de omwonenden door bij hen aan te bellen, ons voor te stellen en hun uit te nodigen voor de 1e tuindag. Samen met enkele nieuwsgierige en enthousiaste bewoners, onze eigen vaste bezoekers en vrijwilligers hebben we tijdens deze tuindag het vuil in de tuin opgeruimd, heggen gesnoeid, groenten ingezaaid, deelgenomen aan de workshop 'zaaien en stekken' en met elkaar een lunch samengesteld en genuttigd. Vanuit deze ontmoeting ontstond een klein groepje vrijwilligers die regelmatig meehielp met tuin-klussen. Met elkaar heeft dit groepje grote hoeveelheden bramen, distels en brandnetels verwijderd, gras gemaaid, verhoogde kruidenbakken gemaakt en de moestuintjes hersteld.

Open!

Na al dat harde werken konden we op 10 juni, samen met buurtbewoners, vrijwilligers, samenwerkingspartners en bestuursleden, de tuin officieel in gebruik nemen. Vanaf dat moment stond het tuinhek dagelijks wijd open voor de bewoners van de Tarwewijk. Om dat te onderstrepen plaatsten wij buiten het hek knalgroene borden met daarop de tekst 'De tuin is open!'. Ook zorgden wij ervoor dat er voor de bezoekers altijd thee/koffie/koekjes klaar stonden. In plaats van het geplande 'theehuis' in het midden van de tuin, hebben wij om praktische redenen de centrale ontmoetingsplek dichterbij de tuiningang geplaatst.

Activiteit en ontmoeting in het groen

Al vrij snel meldden buurtbewoners zich aan voor moestuintjes, kwamen er mensen tussen de middag hun boterham in de tuin eten en maakten nieuwsgierig geworden voorbijgangers een rondje door de tuin. Enkele vrouwen van de werkplaats onderhielden de kruidenbakken en de oogst daarvan werd regelmatig gebruikt voor kruidenthee en in maaltijden. Op woensdagmiddagen vonden de kinderworkshops buiten plaats en speelden de kinderen lekker vrij in het gras.

Voor de volwassenen hebben wij maandelijks twee ontmoetingsbijeenkomsten georganiseerd, het buurtontbijt/borrel en een gezamenlijke tuindag.

Timmerdorp

Met hulp van een gemotiveerde trainee-groep van Gemeente Rotterdam die de CWT gedurende een half jaar met raad en daad heeft bijgestaan, hebben we in de zomervakantie een 'permanent' houten bouwwerk voor de kinderen neergezet. Dit bouwwerk bestaat uit verschillende kamertjes, een loopbrug en een uitkijktorentje. Aansluitend hebben we een serie van vier timmerworkshops voor kinderen en jongeren gegeven waarbij zij hun eigen huisjes konden bouwen en gaandeweg leerden timmeren, schilderen, wilgentenen vlechten en leem smeren.

Gezondheid

Tijdens de serie workshops 'Gezond leven' voor volwassenen kregen de deelnemers uitgebreide informatie over verschillende aspecten van voeding en gingen zij in de keuken aan de slag met gezonde én lekkere recepten. Bij deze workshop werd de tuin ook actief betrokken.

Professionele slag

Ter afsluiting van het tuinseizoen hebben we in november de laatste tuindag georganiseerd. Intussen hadden we contact gekregen een met professionele hovenier die affiniteit heeft met sociale initiatieven. Onder haar leiding hebben we borders aangelegd, een boomgaard met laagstam fruitbomen aangeplant en een kruidenspiraal gebouwd.

Hoe verder?

Het afgelopen jaar heeft vooral in het teken gestaan van grondig opruimen, aan de tuin bekendheid geven en ontdekken wat er allemaal mogelijk is met deze mooie plek. Komend jaar willen we voor meer kleur veel bloemen gaan planten, we gaan een jeu-de-boules baan bouwen, er zullen drie grote kunstwerken geplaatst worden en we willen de tuin in gaan zetten als een 'podium' voor voorstellingen, marktdagen, kunst en literatuur.